

PROCEDURY POSTĘPOWANIA W WYBRANYCH SYTUACJACH SZKOLNYCH

DYREKTOR
Szkoły Podstawowej
z Oddziałami Integracyjnymi nr 41
B. Ostrowska
Beata Ostrowska

Spis treści

1. Procedura kontaktów z rodzicami ucznia
2. Procedura postępowania dotycząca niespełnienia obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki
3. Procedura postępowania dotycząca zasad odbierania dzieci ze szkoły.
4. Procedura wobec osób trzecich bezzasadnie przebywających na terenie szkoły lub osób zachowujące się niewłaściwie na terenie szkoły
5. Procedura zwalniania ucznia oraz usprawiedliwiania nieobecności i spóźnień.
6. Procedura w przypadku samowolnego opuszczenia szkoły przez ucznia.
7. Procedura postępowania z uczniem sprawiającym trudności wychowawcze/edukacyjne.
8. Procedura postępowania nauczyciela, gdy uczeń uniemożliwia prowadzenie lekcji.
9. Procedura postępowania nauczyciela w przypadku stwierdzenia naruszenia godności osobistej nauczyciela lub innego pracownika szkoły przez ucznia.
10. Procedura w przypadku ataku słownego lub fizycznego nieletniego na drugą osobę.
11. Procedura w przypadku niebezpiecznej agresji -uczeń zagraża innym uczniom i sobie (uczeń w silnym stanie wzburzenia, stosuje autoagresję)
12. Procedura w przypadku naruszenia godności osobistej ucznia przez osobę ze środowiska rodzinnego- przemoc wobec dziecka
13. Procedura w przypadku wypadku ucznia - uraz ciała
14. Procedury postępowania w przypadku stwierdzenia chorób zakaźnych pochodzenia pasożytniczego: wszawicy, świerzbu, itp.
15. Procedura postępowania z dzieckiem przewlekłe chore.
16. Procedura postępowania w przypadku zaistnienia myśli/próby samobójczej
17. Procedura postępowania w przypadku cyberprzemocy (rozpowszechnianie w mediach: internecie, za pomocą telefonu komórkowego, itp. treści poniżających, ośmieszających, straszenie, szantaż)
18. Procedura postępowania w przypadku niedozwolonego użycia telefonu komórkowego lub innych urządzeń elektronicznych przez ucznia.
19. Procedura w przypadku kradzieży na terenie szkoły.
20. Procedura w przypadku wyłudzenia lub zastraszenia na terenie szkoły.
21. Procedura w przypadku posiadania przez ucznia niebezpiecznego przedmiotu (nóż, scyzoryki, noże, szpikulce, lasery, gaz, straszaki broni palnej, pałki gumowe, kastety, żyłki, duże metalowe sygnety z wystającymi elementami, przedmioty zagrażające zdrowiu i życiu uczniów itp.)
22. Procedura w przypadku zniszczenia mienia szkoły.
23. Procedura w przypadku przyniesienia przez ucznia alkoholu do szkoły.

24. Procedura w przypadku przyjęcia ucznia do szkoły pod wpływem alkoholu lub spożywania alkoholu na terenie szkoły (budynek i teren wokół szkoły).
25. Procedura w przypadku palenia papierosów przez ucznia na terenie szkoły.
26. Procedura w przypadku znalezienia narkotyku (akcesoriów), dopalaczy, środków psychoaktywnych na terenie szkoły.
27. Procedura w przypadku zauważenia u ucznia narkotyku.
28. Procedura w przypadku stwierdzenia u ucznia objawów odurzenia narkotykami/lekami/innymi środkami psychoaktywnymi.
29. Procedura w przypadku podejrzenia, że uczeń zażywa narkotyki.
30. Procedura postępowania dyrektora szkoły w przypadku, gdy Policja dokonuje zatrzymania nieletniego sprawcy czynu karalnego przebywającego na zajęciach w szkole.
31. Procedura w przypadku przestępstwa popełnionego przez nieletniego - sfalszowanie dokumentu, zmiana oceny na sprawdzianie, podrobienie podpisu rodzica, podrobienie legitymacji szkolnej.
32. Procedura w przypadku podejrzenia o demoralizację.
33. Procedura postępowania w przypadku ewakuacji uczniów z budynku szkoły.
34. Procedura postępowania w sytuacji zagrożenia pożarem.
35. Procedura postępowania w przypadku uzyskania informacji o podłożeniu bomby
36. Procedura znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych i innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów.
37. Procedura postępowania w przypadku otrzymania podejrzanego przesyłki
38. Procedura postępowania w przypadku ataku terrorystycznego, wtargnięcia napastnika na teren szkoły
39. Procedura postępowania w przypadku użycia broni palnej na terenie szkoły.
40. Procedura postępowania w przypadku zagrożenia bombowego
41. Procedura postępowania w przypadku zabójstwa/samobójstwa
42. Procedura kontaktowania się z mediami w sytuacjach kryzysowych

1. Procedura kontaktów z rodzicami ucznia

Miejscem kontaktów rodziców z nauczycielami jest szkoła.

1. Kontakty rodziców/prawnych opiekunów z nauczycielami odbywają się według harmonogramu zawartego w kalendarzu szkolnym na stronie internetowej oraz przedstawionego na pierwszym spotkaniu z rodzicami we wrześniu. Zmiany terminów i miejsc kontaktu podaje wychowawca z 3-dniowym wyprzedzeniem do dzienniczków uczniowskich lub do dziennika elektronicznego
2. Spotkania odbywają się w formie:
 - zebrań ogólnych z rodzicami
 - wywiadówek
 - rozmów indywidualnych
 - spotkań w innych terminach zgodnie z potrzebami nauczycieli lub rodziców.
3. Rodzice mogą dodatkowo kontaktować się z nauczycielami, po uprzednim uzgodnieniu z nauczycielem, telefonicznie lub pisemnie przez dzienniczek ucznia.
4. W trakcie prowadzonych zajęć szkolnych, a także w ramach dyżurów w czasie przerw nauczyciel nie może przyjmować rodziców/prawnych opiekunów.
5. Miejscem kontaktów nauczycieli i rodziców są sale szkolne lub gabinety (dyrektora, pedagoga, psychologa, terapeuty). Informacji o uczniach nie udziela się telefonicznie (z wyjątkiem sytuacji wcześniej uzgodnionych).
6. W sytuacjach uzasadnionych wychowawczo szkoła może wezwać rodziców w trybie pilnym telefonicznie.
7. Obecności rodziców na zebraniach wychowawca odnotowuje w dzienniku.
8. Każdorazowy ważny kontakt z rodzicami wychowawca odnotowuje w dzienniku.
9. Inne pisemne uzgodnienia między szkołą i rodzicami dołącza się do dokumentacji wychowawcy lub pedagoga szkolnego.
10. Wszelkie uwagi, wnioski dotyczące pracy szkoły, ocen, zachowania ucznia, **rodzice kierują w następującej kolejności do:**
 - wychowawcy
 - nauczyciela przedmiotu/nauczyciela wspomagającego
 - pedagoga/psychologa szkolnegoPo wyczerpaniu powyższych możliwości sprawę rodzic kieruje do:
 - dyrektora /wicedyrektora szkoły
 - organu nadzorującego szkołę.
11. **Wyklucza się następujące zachowania rodziców:**
 - Uzyskiwanie informacji o uczniu od nauczycieli na ulicy

- Przeszkadzanie w czasie lekcji
 - Telefonowanie pod prywatny numer telefonu nauczyciela bez jego zgody
 - Zajmowanie przerw dyżurującemu nauczycielowi
 - Zasięganie informacji o uczniu u pracowników niepedagogicznych szkoły
12. O problemach, wynikłych w trakcie kontaktu z rodzicami, wykraczającymi poza kompetencje wychowawcy, należy niezwłocznie poinformować dyrektora lub wicedyrektora szkoły, który podejmuje interwencję.

2. Procedura postępowania dotycząca niespełnienia obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki

1. Przez niespełnienie obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki należy rozumieć nieusprawiedliwioną nieobecność w okresie jednego miesiąca na co najmniej 50 % obowiązkowych zajęć edukacyjnych.
2. Wychowawcy klas zobowiązani są do systematycznej kontroli obecności ucznia na zajęciach lekcyjnych.
3. Po stwierdzeniu faktu 5- dniowej nieobecności ucznia, wychowawca zobowiązany jest do ustalenia powodu nieobecności i w przypadku nieuzasadnionej absencji poinformowania pedagoga szkolnego.
4. Wychowawca lub pedagog szkolny powinien nawiązać kontakt z rodzicami i poinformować o konsekwencjach prawnych wynikających z dalszej nieuzasadnionej nieobecności dziecka w szkole.
5. W przypadku, gdy fakt nieusprawiedliwionych nieobecności w szkole się powtarza, wychowawca wraz z pedagogiem szkolnym analizują sytuację ucznia i podejmują działania w celu poprawy sytuacji (rozpoznanie sytuacji ucznia, rozmowy z uczniem i rodzicami, udzielenia wsparcia w pokonaniu trudności szkolnych)
6. Jeżeli nie ma możliwości kontaktu telefonicznego lub rodzic dwukrotnie nie stawiał się na umówione z wychowawcą spotkanie, zostaje wysłane pisemne zawiadomienie o absencji ucznia (listem poleconym przez sekretariat szkoły) z prośbą o kontakt rodzica ze szkołą
7. W przypadku dalszego unikania kontaktu ze strony rodziców dyrektor szkoły wystosowuje pisemne upomnienie (listem poleconym przez sekretariat szkoły) o nierealizowaniu obowiązku szkolnego przez ucznia i niedopełnieniu obowiązków przez rodziców.
8. Wysłanie upomnienia do rodziców jest jednoznaczne z powiadomieniem sądu rodzinnego oraz organu prowadzącego szkołę o nierealizowaniu obowiązku szkolnego przez ucznia.

9. W przypadku dziecka rozpoczynającego naukę w szkole podstawowej należy ustalić faktyczne miejsce zamieszkania i szkołę, w której dziecko realizuje obowiązek szkolny
10. Jeśli dziecko nie zgłosiło się na początku roku do szkoły i wykorzystano wszystkie dostępne środki, aby ustalić miejsce zamieszkania dziecka, które nie rozpoczęło nauki we wskazanym obwodzie, dyrektor szkoły zgłasza ten fakt do organu prowadzącego.

3. Procedura postępowania dotycząca zasad odbierania dzieci ze szkoły.

1. Na początku roku szkolnego wychowawca zobowiązany jest zebrać od rodziców pisemną deklarację o zapewnieniu przez nich bezpieczeństwa dziecku do 10 roku życia w drodze do szkoły i ze szkoły do domu.
2. Dziecko w wieku do lat siedmiu odbierane jest przez rodziców lub inne osoby upoważnione na piśmie.
3. Rodzice mogą upoważnić do odbioru dziecka rodzeństwo, które osiągnęło wiek **co najmniej dziesięć lat**, pod warunkiem, że poniosą całkowitą odpowiedzialność za dziecko przebywające pod opieką osoby nieletniej zgodnie z art.148 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego; pełną odpowiedzialność związaną z ewentualnym wypadkiem. Wychowawca musi uzyskać od rodziców wyraźne oświadczenie woli w tym zakresie. (załącznik nr 1)
4. Osoba odbierająca dziecko ze szkoły nie może być pod wpływem alkoholu ani środków odurzających.
5. W przypadku stwierdzenia, że rodzic zgłosił się po dziecko w stanie wskazującym na **nietrzeźwość**, należy:
 - pod żadnym pozorem nie wolno nam wydać dziecka takiej osobie
 - niezwłocznie powiadomić wychowawcę klasy, pedagoga lub dyrektora szkoły,
 - nakazać osobie nietrzeźwej opuścić teren szkoły,
 - wezwać do szkoły drugiego rodzica lub innego opiekuna dziecka,
 - jeżeli wezwanie innego opiekuna jest niemożliwe, a nietrzeźwy rodzic odmawia opuszczenia szkoły i żąda wydania dziecka, twierdząc, że nie jest pod wpływem alkoholu należy wezwać policję. Nauczyciel sporządza notatkę na temat zaistniałego zdarzenia i podjętych działań.
6. W przypadku nieodebrania dziecka przez rodziców ze szkoły należy:
 - niezwłocznie skontaktować się telefonicznie z rodzicami
 - zapewnić uczniowi opiekę do czasu przybycia rodziców
 - po wyczerpaniu wszystkich dostępnych możliwości kontaktu z rodzicami zawiadomić policję.
 - nauczyciel sporządza notatkę na temat zdarzenia i podjętych działań.

7. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły nie może odprowadzać ucznia do domu.

4. Procedura wobec osób trzecich bezzasadnie przebywających na terenie szkoły lub osób zachowujące się niewłaściwie na terenie szkoły

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, który stwierdził bezzasadny fakt przebywania osoby trzeciej w szkole lub zauważył jego niewłaściwe zachowanie prosi o opuszczenie jej terenu, a w przypadku odmowy zawiadamia pracowników obsługi lub dyrektora szkoły.
2. W przypadku braku reakcji dyrektor szkoły zawiadamia Policję lub Straż Miejską.

5. Procedura zwalniania ucznia oraz usprawiedliwiania nieobecności i spóźnień.

1. Każdą nieobecność ucznia na zajęciach szkolnych oraz każde spóźnienie usprawiedliwia rodzic wpisem do dzienniczka ucznia lub dostarczając pisemne usprawiedliwienie.
2. Usprawiedliwienia przekazywane są wychowawcy **nie później niż 5 dni** od przyścia ucznia do szkoły po okresie nieobecności.
3. O dłuższej niż 14 dni nieobecności ucznia (np. szpital, sanatorium, choroba przewlekła, sytuacja rodzinna) rodzice zobowiązani są powiadomić wychowawcę.
4. Uczniowie mogą być zwolnieni z ostatniej lub pierwszej lekcji w przypadku nieobecności nauczyciela, jeżeli odpowiedni wpis widnieje w dzienniku.
5. Gdy rodzic/inna osoba upoważniona przez rodzica chce z uzasadnionych powodów zabrać dziecko ze szkoły w czasie zajęć edukacyjnych, zgłasza ten fakt wychowawcy lub nauczycielowi uczącemu w danym czasie w klasie i poświadcza odbiór dziecka w sekretariacie (załącznik nr 2/załącznik nr 3).
6. Uczeń może zostać również pisemnie zwolniony przez rodzica z zajęć lekcyjnych na podstawie informacji odnotowanej w dzienniczku ucznia. Wychowawca podpisuje to zwolnienie, w przypadku nieobecności wychowawcy podpis składa nauczyciel, który będzie miał kolejną lekcję. Uczeń udaje się z dzienniczkiem do sekretariatu szkoły po pieczęć szkoły. Ksero tej informacji pozostaje w sekretariacie szkoły. W tym przypadku bierze odpowiedzialność za samodzielny powrót dziecka do domu.
7. W przypadku złego samopoczucia dziecka lub innych okoliczności wychowawca /pielęgniarka informuje telefonicznie rodzica o zaistniałej sytuacji. Jeżeli rodzic nie może odebrać dziecka osobiście, w wyjątkowych sytuacjach wskazuje osobę, która to uczyni i mailem przesyła dane osoby uprawnionej do odbioru. Wychowawca o takim fakcie informuje dyrektora szkoły, który podejmuje ostateczną decyzję w tej sprawie. Wskazana przez rodziców osoba musi przy odbiorze dziecka

okazać się dowodem tożsamości. Odbiór dziecka potwierdza czytelnym podpisem w karcie zwolnienia z zajęć. (załącznik nr 3).

8. Uczniowie po powrocie z wycieczki szkolnej lub innej imprezy organizowanej poza zajęciami edukacyjnymi są odbierani osobiście przez rodziców lub inną osobę dorosłą, jeśli wcześniej rodzic dostarczył wychowawcy pisemne upoważnienie /załącznik nr 3/. Wskazana przez rodziców osoba musi przy odbiorze dziecka okazać się dowodem tożsamości.

6. Procedura w przypadku samowolnego opuszczenia szkoły przez ucznia.

1. W przypadku samowolnego opuszczenia szkoły przez ucznia nauczyciel odnotowuje ten fakt w dzienniku i zgłasza ten fakt do pedagoga/psychologa szkolnego, dyrektora/wicedyrektora.
2. Nauczyciel, wychowawca lub pedagog niezwłocznie informuje o tym rodzica telefonicznie. W sytuacji powtarzających się ucieczek dyrektor szkoły wysyła pisemne zawiadomienie na Policję (*specjalista ds. nieletnich*) jako przejaw demoralizacji.
3. Uczeń ponosi kary wynikające ze Statutu szkoły.

7. Procedura postępowania z uczniem sprawiającym trudności wychowawcze/edukacyjne.

1. Wychowawca ma obowiązek przeprowadzenia diagnozy sytuacji szkolnej i rodzinnej uczniów na początku roku szkolnego.
2. W stosunku do uczniów sprawiających problemy wychowawcze/edukacyjne, nauczyciel - wychowawca podejmuje następujące działania zmierzające do eliminacji trudności i rozwiązania problemów szkolnych ucznia :
 - we współpracy z pedagogiem przeprowadza diagnozę problemów edukacyjnych, wychowawczych i emocjonalnych ucznia oraz planuje tok postępowania z wychowankiem
 - informuje rodziców dziecka o istniejących trudnościach i zapoznaje ich z planem działań, jakie zostaną podjęte w szkole w stosunku do ucznia, jednocześnie zobowiązując rodziców do rzetelnej współpracy.
 - w przypadku utrzymujących się trudności wychowawczych /edukacyjnych z uczniem, nauczyciel inicjuje spotkania z członkami zespołu wychowawczego i zespołu nauczycieli uczących w danej klasie celem uzyskania pomocy i wsparcia w przezwyciężaniu problemów szkolnych i wychowawczych.

- uczniowi, u którego utrzymują się trudności edukacyjne zostaje przyznana pomoc psychologiczno-pedagogiczna w postaci spotkań indywidualnych lub grupowych, zajęć wyrównawczych lub specjalistycznych.
 - wychowawca informuje rodzica o konieczności przeprowadzenia badań w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej lub innej placówce specjalistycznej celem dokonania diagnozy, podkreślając jej znaczenie w dalszej edukacji ucznia.
3. W stosunku do dziecka, którego postępowanie zagraża bezpieczeństwu innych, uczeń może być ukarany, karą statutową za nieprzestrzeganie Statutu Szkoły.
- ustne upomnienie ucznia przez nauczyciela lub wychowawcę klasy,
 - upomnienie ucznia z adnotacją w dzienniku elektronicznym,
 - pisemna nagana wychowawcy klasy,
 - upomnienie ustne ucznia przez dyrektora szkoły,
 - pisemna nagana dyrektora szkoły,
 - wykonaniem pracy na rzecz szkoły
 - zawieszeniem w prawach do udziału w imprezach o charakterze rozrywkowo - rekreacyjnych
 - zakaz uczestnictwa w imprezach klasowych i szkolnych,
 - zakaz reprezentowania szkoły na zewnątrz,
 - przeniesieniem do równorzędnej klasy
 - uczeń, którego zachowanie wpływa demoralizująco na innych uczniów, może być na wniosek dyrektora szkoły przeniesiony przez kuratora oświaty do innej placówki.

8. Procedura postępowania nauczyciela, gdy uczeń uniemożliwia prowadzenie lekcji.

1. Nauczyciel stanowczo reaguje słownie na nieodpowiednie zachowanie ucznia na lekcji.
2. Informuje ucznia o konsekwencjach wynikających z niewłaściwego zachowania. Wpisuje uwagę do dziennika .
3. Jeżeli uczeń nie reaguje i nadal uniemożliwia prowadzenie lekcji, nauczyciel informuje pedagoga, psychologa, wychowawcę, innego nauczyciela lub pracownika szkoły o zaistniałej sytuacji i prosi go o przybycie do klasy, w której ma miejsce incydent.
4. Korzystając z pomocy przybyłej osoby nauczyciel prowadzący lekcję, przekazuje ucznia pod opiekę pedagoga/psychologa lub wychowawcy.
5. Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem, celem ustalenia przyczyn niewłaściwego zachowania oraz informuje o możliwości zastosowania kar zgodnych ze Statutem Szkoły

6. Wychowawca powiadamia rodziców o zaistniałej sytuacji.
7. Jeśli pojedyncze działania nie dają efektu, a uczeń wciąż uniemożliwia prowadzenie lekcji, należy podjąć cykliczne rozmowy z uczniem oraz zaproponować rodzicom dziecka skorzystanie ze specjalistycznej pomocy w poradni psychologiczno-pedagogicznej lub w innej placówce specjalistycznej poprzez spisanie kontraktu z rodzicami z określeniem dokładnej daty realizacji zobowiązań.
8. Nie wywiązywanie się z podjętych ustaleń i brak poprawy funkcjonowania ucznia skutkuje kolejnym spotkaniem wychowawcy, nauczyciela wspomagającego z rodzicami w obecności pedagoga /psychologa szkolnego.
9. Brak dalszej poprawy powoduje kolejne spisanie ustaleń w obecności dyrektora szkoły, który informuje rodziców, iż nie wywiązanie się z podjętych zobowiązań obliguje dyrektora do wystosowania pisma o wgląd w sytuację rodziny.

9. Procedura postępowania nauczyciela w przypadku stwierdzenia naruszenia godności osobistej nauczyciela lub innego pracownika szkoły przez ucznia.

Za naruszenie godności osobistej nauczyciela lub pracownika niepedagogicznego szkoły uznajemy:

- lekceważące i obraźliwe zachowanie wobec ww. wyrażone w słowach lub gestach,
- prowokacje pod adresem ww. wyrażone w słowach lub gestach,
- nagrywanie lub fotografowanie ww. pracowników szkoły bez ich wiedzy i zgody,
- naruszanie ich prywatności i własności prywatnej,
- użycie wobec nich przemocy fizycznej i psychicznej,
- pomówienia i oszczerstwa wobec ww. pracowników,
- naruszanie ich nietykalności osobistej.

Wobec powyższych zachowań ucznia:

1. Nauczyciel lub pracownik szkoły powiadamia wychowawcę klasy (w przypadku jego nieobecności powiadamia pedagoga/psychologa szkolnego lub dyrektora).
2. Wychowawca klasy niezwłocznie powiadamia rodziców o zaistniałej sytuacji, wzywa ich do szkoły, sporządza notatkę z rozmowy, pod którą podpisują się rodzice. Zatrzymuje ją w dokumentacji wychowawcy.
3. W obecności rodziców uczeń przeprosza osobę, której godność naruszył.
4. Wychowawca klasy udziela uczniowi pisemnej nagany za naruszenie regulaminu i statutu szkoły.
5. Jeżeli uczeń ma kuratora, zostaje on o tym zjściu powiadomiony przez wychowawcę.

6. W przypadku powtórzenia się nagannych zachowań wychowawca wzywa rodziców, sporządza notatkę z odbytej rozmowy oraz informuje dyrektora szkoły.
7. Dyrektor szkoły udziela pisemnej nagany.
8. Uczeń ma obniżoną ocenę z zachowania.
9. W przypadku powtarzalnego naruszania godności przez ucznia, szkoła zgłasza ten fakt na policję oraz kieruje pismo do sądu rodzinnego z prośbą o zbadanie sprawy i podjęcie dalszego postępowania.

10. Procedura w przypadku ataku słownego lub fizycznego nieletniego na drugą osobę.

1. Przerwanie sytuacji i udzielenie pomocy ofierze zdarzenia
2. Poinformować wychowawcę, pedagoga szkolnego, psychologa, dyrektora szkoły.
3. Wychowawca sporządza notatkę i przekazuje pedagogowi.
4. Ustalenie świadków zdarzenia, zabezpieczenie śladów zdarzenia.
5. Wezwać rodziców ucznia poszkodowanego i sprawcy przemocy, w uzasadnionych wypadkach lekarza, policję.
6. Przeprowadzenie rozmowy ze sprawcą i ofiarą przemocy po zdarzeniu.
7. W razie potrzeby sporządzić kontrakt z rodzicami, który podpisują wszyscy uczestnicy rozmowy.
8. Zastosować kary wobec ucznia – sprawcy czynu w zgodzie ze Statutem szkoły.
9. W celu wyeliminowania dalszych niepożądanych zachowań nauczyciele i specjaliści uczący w klasie spotykają się w Zespole Wychowawczym i tworzą program pracy z danym uczniem lub z całą klasą, jeśli jest to konieczne.
10. Zaplanowane i wdrożone działania wychowawca we współpracy z pedagogiem, psychologiem monitoruje i dokonuje ewaluacji

11. Procedura w przypadku niebezpiecznej agresji -uczeń zagraża innym uczniom i sobie (uczeń w silnym stanie wzburzenia, stosuje autoagresję)

1. Osoba będąca świadkiem agresywnego zachowania podejmuje działania mające na celu przerwanie zachowania. W razie potrzeby prosi o pomoc drugą osobę (nauczyciela, woźną, pedagoga, psychologa, dozorcę itp.).
2. W przypadku małego wybuchu złości wychowawca lub pedagog/psycholog przeprowadza rozmowę interwencyjną.
3. Jeśli wybuch agresji nie zmniejsza się wychowawca, nauczyciel, pedagog, psycholog podejmują interwencję wobec agresywnego ucznia, zmierzającą do zaprzestania agresji.

4. Poinformować o tym fakcie wicedyrektora, dyrektora szkoły.
5. Zastosować wobec ucznia działania zapewniające bezpieczeństwo sobie, pozostałym uczniom i uczniowi:
 - a) docisk terapeutyczny (polega na chwilowym i częściowym ograniczeniu swobody ruchów)
 - b) unieruchomienie (polega na całkowitym pozbawieniu swobody ruchów)
 - c) izolacja od grupy (wyprowadzenie ucznia do innej sali lub wyprowadzenie pozostałych uczniów z klasy w celu wyciszenia agresywnego dziecka)
6. W przypadku dalszej eskalacji agresji ucznia wychowawca/pedagog/psycholog telefonicznie informuje rodzica o zaistniałej sytuacji i prosi o niezwłoczne przybycie do szkoły.
7. W przypadku niemożności przybycia rodzica wychowawca/pedagog/psycholog informuje rodzica o konieczności wezwania lekarza. Dyrektor wzywa pogotowie ratunkowe.
8. Wychowawca/pedagog/psycholog przekazuje informację o zdarzeniu pracownikom pogotowia.
9. Ze zdarzenia wychowawca/pedagog/psycholog sporządza notatkę służbową, dokumentuje szkody lub straty wywołane przez wzburzonego ucznia (dokumentacja fotograficzna, nagranie – tylko do wglądu dla rodzica sprawcy czynu).
10. W uzasadnionych przypadkach dyrektor może wezwać Policję, dotyczy to starszych uczniów.
11. Po całym zdarzeniu dyrektor wzywa rodziców ucznia na spotkanie w celu ustalenia konsekwencji zgodnych ze Statutem szkoły oraz pod kątem opracowania dalszego planu oddziaływań wobec ucznia oraz zobowiązuje rodzica do dostarczenia informacji zwrotnej od lekarza specjalisty.
12. Konieczność przeprowadzenia rozmowy z uczniem i poinformowania go o zastosowanych procedurach postępowania wynikających z kodeksu norm i konsekwencji.

12. Procedura w przypadku naruszenia godności osobistej ucznia przez osobę ze środowiska rodzinnego- przemoc wobec dziecka

1. Kiedy pracownik szkoły zauważy symptomy krzywdzenia dziecka lub podejrzewa taką sytuację informuje o tym pedagoga lub psychologa szkolnego lub dyrektora szkoły.
2. Psycholog/pedagog przeprowadzają rozmowę z dzieckiem.
3. Psycholog/pedagog wraz z dyrektorem rozmawiają z rodzicem (w przypadku przemocy w rodzinie z rodzicem niekrzywdzącym) i przedstawiają mu zaobserwowane formy krzywdzenia, informują o zachowaniu i wypowiedziach dziecka.
4. Informują o uruchomieniu procedury "Niebieskiej Karty".

13. Procedura w przypadku wypadku ucznia - uraz ciała

1. Poproś drugą osobę o pomoc (nauczyciela, woźną, pedagoga, psychologa, dozorcę itp).
2. Odizolowanie ucznia od reszty uczniów, wezwać pielęgniarkę.
3. Wezwać pogotowie.
4. Poinformować dyrektora szkoły, wychowawcę.
5. W przypadku zagrożenia życia udzielić pierwszej pomocy i czekać na przyjazd pogotowia.
6. Wezwać rodziców poszkodowanego ucznia.
7. W przypadku zabrania ucznia przez pogotowie przedstawiciel szkoły jedzie z dzieckiem do szpitala lub innej placówki, w której będzie udzielona pomoc.
8. Nauczyciel przebywa z uczniem do momentu przyjazdu rodziców poszkodowanego ucznia.

14. Procedury postępowania w przypadku stwierdzenia chorób zakaźnych pochodzenia pasożytniczego: wszawicy, świerzbu, itp.

Cel i zakres procedury:

Procedura ma zapewnić higieniczne warunki pobytu dzieci w szkole oraz chronić przed rozprzestrzenianiem się wszawicy, świerzbu w placówce.

Procedura dotyczy postępowania w przypadku stwierdzenia wszawicy lub świerzbu w szkole.

Uczestnicy postępowania- zakres odpowiedzialności

1. **Rodzice (opiekunowie prawni):** muszą mieć świadomość konieczności monitorowania na bieżąco czystości skóry głowy i całego ciała własnego dziecka.
2. **Nauczyciele:** zobowiązani są do natychmiastowego zgłaszania pielęgniarce szkolnej, dyrektorowi szkoły sygnałów dotyczących pojawienia się wszawicy w szkole.
3. **Pracownicy obsługi:** winni zgłosić swoje podejrzenia, co do wystąpienia wszawicy bądź świerzbu w danej grupie, klasie, nauczycielowi, pielęgniarce, dyrektorowi szkoły.

Rozpoznawanie wszawicy , świerzbu wśród dzieci

Wszawica-najczęściej szerzy się wśród dzieci w wieku przed szkolnym

i szkolnym. Wsz głowowa bytuje na skórze owłosionej głowy i żywi się krwią.

Samica wszy w ciągu miesiąca życia (średnia długość życia) składa około 300 jaj, które nazywamy gnidami, a za pomocą swoistej wydzieliny przytwierdza gnidy przy nasadzie włosów. W miarę wzrostu włosów gnidy oddalają się od powierzchni skóry głowy- dzięki temu możemy w przybliżeniu określić czas trwania wszawicy.

Do zakażenia wszami dochodzi najczęściej przez kontakt bezpośredni lub pośrednio przez np. czapki grzebienie, szczotki , szaliki , frotki do włosów itp.

Postawą rozpoznania wszawicy jest stwierdzenie pasożytów lub gnid, które mogą przypominać łupież, jednakże w przeciwieństwie do łupieżu nie można ich łatwo zdjąć- właśnie dzięki wydzielinie, którą samica przytwierdza jaja do włosa.

Najczęściej w/w zmian należy szukać w okolicy potylicy, skroniowej oraz zausznej głowy. Bardzo istotnym objawem, który może nasuwać nam podejrzenie, że mamy do czynienia z wszawicą, jest częste drapanie się w głowę dziecka.

Świerzb-zakaźna choroba skóry, którą powodują pasożyty, jakimi są świerzbowce.

Skóra zostaje zaatakowana przez samicę świerzbowca, która wnika w głąb naskórka i tam składa swoje jaja. Gdy z jaj wykluć się larwy, a trwa to zwykle ok. trzech tygodni przemieszczają się one na powierzchnię skóry, a następnie dojrzewają.

Wówczas w okolicach, w których zagnieździły się larwy, pojawiają się zmiany skórne w postaci czerwonej i swędzącej wysypki. Świerzb najczęściej występuje na stopach, łokciach, kostkach na dłoniach, między palcami, w okolicach pępka, czasem w okolicach narządów płciowych.

Opis procedury

W związku z profilaktyką czystości skóry głowy i ciała wymagana jest zgoda rodziców na objęcie dziecka w/w opieką.

1. Po uzyskaniu informacji od rodziców, nauczycieli lub pracowników szkoły o pojawieniu się wszy lub gnid na skórze głowy dziecka. Dyrektor szkoły zarządza dokonanie przez pielęgniarkę szkolną kontroli czystości skóry głowy wszystkich dzieci w klasie, z zachowaniem zasady intymności.
2. Pielęgniarka zawiadamia rodziców dzieci, u których stwierdzono wszawicę o konieczności podjęcia niezwłocznie zabiegów higienicznych skóry głowy.

W przypadku stwierdzenia świerzbu skierowanie do lekarza.

W razie potrzeby instruuje rodziców o sposobie działań, informuje też o konieczności poddania się kuracji wszystkich domowników i monitoruje skuteczność działań, jednocześnie informuje dyrektora szkoły o wynikach kontroli i skali zjawiska.

3. Dyrektor lub upoważniona osoba (nauczyciel, pielęgniarka szkolna) informuje wszystkich rodziców o stwierdzeniu wszawicy lub świerzbu w klasie, z zaleceniem codziennej kontroli czystości głowy dziecka oraz czystości głów domowników.
4. Rodzice mają obowiązek zabrania dziecka ze szkoły przyprawienia go po zakończonej kuracji do pielęgniarki szkolnej na kontrolę. Dopiero po pozytywnym wyniku kontroli dziecko może uczestniczyć w zajęciach szkolnych.
5. W przypadku, gdy rodzice zgłoszą trudności w rozwiązaniu problemu np. ze względów finansowych, pedagog szkolny we współpracy z ośrodkiem pomocy społecznej, udziela rodzicom lub opiekunom niezbędnej pomocy.

6. Pielęgniarka po upływie 7-10 dni kontroluje stan czystości skóry głowy dzieci całej klasy po przeprowadzonych zabiegach higienicznych przez rodziców.
7. W sytuacji stwierdzenia nieskuteczności zalecanych działań, pielęgniarka Zawiadamia o tym dyrektora szkoły w celu podjęcia bardziej radykalnych kroków (zawiadomienie ośrodka pomocy społecznej o konieczności wzmocnienia nadzoru nad realizacją funkcji opiekuńczych przez rodziców dziecka oraz udzielenia potrzebnego wsparcia).

15. Procedura postępowania z dzieckiem przewlekle chorym.

Dziecko przewlekle chore

Choroba przewlekła to proces patologiczny trwający ponad 4 tygodnie, cechujący się brakiem nasilonych objawów chorobowych. Długotrwała choroba i częste hospitalizacje mogą okresowo uniemożliwiać choremu dziecku przebywanie w grupie rówieśników, a także zaspokajanie wielu ważnych potrzeb psychicznych, fizycznych i społecznych.

Główne sposoby pomocy przewlekle choremu dziecku możliwe do zrealizowania na terenie szkoły:

1. zapewnienie poczucia bezpieczeństwa psychicznego i fizycznego,
2. pomoc w pokonywaniu trudności, uczenie nowych umiejętności,
3. budowanie dobrego klimatu i przyjaznych relacji klasowych,
4. przygotowanie uczniów zdrowych na spotkanie chorego kolegi,
5. traktowanie chorego dziecka jako pełnoprawnego członka klasy,
6. uwrażliwianie dzieci zdrowych na potrzeby i przeżycia dziecka chorego,
7. uwrażliwianie dziecka chorego na potrzeby i przeżycia innych uczniów,
8. motywowanie do kontaktów i współdziałania z innymi dziećmi,
9. rozwijanie zainteresowań, samodzielności dziecka,
10. dostarczanie wielu możliwości do działania i osiągania sukcesów,
11. motywowanie do aktywności.

W sytuacji, gdy w szkole jest uczeń przewlekle chory, nauczyciel powinien:

1. Pozyskać od rodziców (opiekunów prawnych) ucznia szczegółowe informacje na temat jego choroby oraz wynikających z niej ograniczeń w funkcjonowaniu;
2. Z pomocą dyrektora zorganizować szkolenie kadry pedagogicznej i pozostałych pracowników szkoły w zakresie postępowania z chorym dzieckiem na co dzień oraz w sytuacji zaostrzenia objawów czy ataku choroby;

3. W porozumieniu z pielęgniarką lub lekarzem, wspólnie z pracownikami szkoły opracować procedury postępowania w stosunku do każdego chorego ucznia, zarówno na co dzień, jak i w przypadku zaostrzenia objawów czy ataku choroby. Procedury te mogą uwzględniać m.in. przypominanie lub pomoc w przyjmowaniu leków, wykonywaniu pomiarów poziomu cukru, regularnym przyjmowaniu posiłków, sposób reagowania itp. Powinny też określać formy stałej współpracy z rodzicami (opiekunami) tego dziecka oraz zobowiązanie wszystkich pracowników placówki do bezwzględnego ich stosowania;
4. Wspólnie z nauczycielami i specjalistami zatrudnionymi w szkole dostosować formy pracy dydaktycznej, dobór treści i metod oraz organizację nauczania do możliwości psychofizycznych tego ucznia, a także objąć go różnymi formami pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
5. W przypadku nasilenia choroby u dziecka podczas pobytu w szkole dyrektor lub nauczyciel niezwłocznie informuje o zaistniałej sytuacji rodziców lub prawnych opiekunów.

Dziecko z astmą

Astma oskrzelowa jest najczęstszą przewlekłą chorobą układu oddechowego u dzieci. Istotą astmy jest przewlekły proces zapalny toczący się w drogach oddechowych, który prowadzi do zwiększonej skłonności do reagowania skurczem na różne bodźce i pojawienia się objawów choroby.

Objawy:

Jednym z podstawowych objawów jest duszność jako subiektywne uczucie braku powietrza spowodowane trudnościami w jego swobodnym przechodzeniu przez zwężone drogi oddechowe. Gdy duszność jest bardzo nasiloną możemy zauważyć, że usta dziecka a także inne części ciała są zasinione. Konsekwencją zwężenia oskrzeli jest pojawienie się świszczącego oddechu. Częstym objawem astmy oskrzelowej jest kaszel. Najczęściej jest to kaszel suchy, napadowy, bardzo męczący.

Przyczyny ataku :

Zaostrzenie astmy może być wywołane przez: kontakt z alergenami, na które uczulone jest dziecko, kontakt z substancjami drażniącymi drogi oddechowe, wysiłek fizyczny, zimne powietrze, dym tytoniowy, infekcje.

Kroki postępowania w przypadku ataku astmy:

1. W przypadku wystąpienia duszności należy podać dziecku wziewny lek rozkurczający oskrzela zgodnie z zaleceniem lekarza.
2. W przypadku objawów ciężkiej duszności należy podać jednocześnie 2 dawki leku w aerozolu w odstępie 10-20 sekund, jeżeli lekarz taki lek zalecił.

3. Po wykonaniu 1 pierwszej inhalacji należy powiadomić rodziców dziecka o wystąpieniu zaostrzenia i o konieczności wezwania lekarza.
4. W czasie oczekiwania na przyjazd karetki pogotowia dziecko wymaga ciągłego nadzoru osoby dorosłej.
5. Dodatkowo bardzo ważne jest zapewnienie dziecku spokoju oraz odizolowanie od osób trzecich.

Działania na terenie szkoły:

1. Częste wietrzenie sal lekcyjnych.
2. Dziecko, które ma objawy po wysiłku, powinno przed lekcją wychowania fizycznego przyjąć dodatkowy lek.
3. Ćwiczenia fizyczne należy zaczynać od rozgrzewki.
4. W przypadku wystąpienia u dziecka objawów duszności należy przerwać wykonywanie wysiłku i pozwolić dziecku zażyć środek rozkurczowy.
5. Chorzy uczniowie nie powinni uczestniczyć w pracach porządkowych.
6. W okresie pylenia roślin dzieci z pyłkowicą nie mogą ćwiczyć na wolnym powietrzu oraz nie powinny uczestniczyć w planowanych wycieczkach poza miasto.
7. Astma oskrzelowa wyklucza biegi na długich dystansach, wymagających długotrwałego, ciągłego wysiłku.
8. W klasach, gdzie odbywają się lekcje nie powinno być zwierząt futerkowych.

Na co zwrócić uwagę :

1. Uczeń z astmą może okresowo wymagać ograniczenia aktywności fizycznej i dostosowania ćwiczeń do stanu zdrowia.
2. Dziecko uczulone na pokarmy powinno mieć adnotacje od rodziców, co może jeść w sytuacjach, które mogą wywołać pojawienie się objawów uczulenia.
3. Dzieci chore na astmę powinny uczestniczyć w zajęciach z wychowania fizycznego. Wysportowane dziecko lepiej znosi okresy zaostrzeń choroby.
4. Uczeń z astmą nie powinien być trwale eliminowany z zajęć z wychowania fizycznego. Mogą uprawiać biegi krótkie, gry zespołowe, gimnastykę i pływanie oraz mogą uprawiać większość sportów zimowych.

Dziecko z cukrzycą

Cukrzyca to grupa chorób metabolicznych charakteryzujących się **hiperglikemią** (wysoki poziom glukozy we krwi – większy od 250mg%). lub **hipoglikemią** (niedocukrzenie spadek poziomu glukozy we krwi- mniejsze niż 60 mg%).

Objawy hipoglikemii – niedocukrzenia:

1. Bładość skóry, nadmierna potliwość, drżenie rąk.
2. Ból głowy, ból brzucha.
3. Szybkie bicie serca.
4. Uczucie silnego głodu/wstręt do jedzenia.
5. Osłabienie, zmęczenie
6. Problemy z koncentracją, zapamiętywaniem.
7. Chwiejność emocjonalna, nietypowe zachowanie dziecka.
8. Napady agresji lub wesołkowatości.
9. Ziewanie/senność.
10. Zaburzenia mowy, widzenia i równowagi.
11. Zmiana charakteru pisma.
12. Uczeń nielogicznie odpowiada na zadawane pytania.
13. Kontakt ucznia z otoczeniem jest utrudniony lub traci przytomność.

Zasady postępowania przy hipoglikemii lekkiej – dziecko jest przytomne, w pełnym kontakcie, współpracuje z nami, spełnia polecenia:

1. Sprawdzić poziom glukozy we krwi potwierdzając niedocukrzenie.
2. Podać węglowodany proste (sok owocowy, coca-cola, cukier spożywczy rozpuszczony w wodzie lub herbacie, glukoza w tabletkach, płynny miód).
3. **NIE WOLNO** zastępować węglowodanów prostych słodyczami zawierającymi tłuszcze, jak np. czekolada, ponieważ utrudniają one wchłanianie glukozy z przewodu pokarmowego).
4. Ponownie oznaczyć glikemię po 10-15 minutach.
5. Zawsze należy dążyć do ustalenia przyczyny niedocukrzenia.

Zasady postępowania przy hipoglikemii średnio ciężkiej– dziecko ma częściowe zaburzenia świadomości, pozostaje w ograniczonym kontakcie z nami, potrzebuje bezwzględnej pomocy osoby drugiej:

1. Oznaczyć glikemię i potwierdzić niedocukrzenie.
2. Jeżeli dziecko może połykać podać do picia płyn o dużym stężeniu cukru (np. 3-5 kostek cukru rozpuszczonych w ½ szklanki wody, coli, soku).
3. Jeżeli dziecko nie może połykać postępujemy tak jak w przypadku glikemii ciężkiej.

Zasady postępowania przy hipoglikemii ciężkiej- dziecko jest nieprzytomne, nie ma z nim żadnego kontaktu, nie reaguje na żadne bodźce, może mieć drgawki.

Dziecku, które jest nieprzytomne NIE WOLNO podawać niczego do picia ani do jedzenia !!!

1. Układamy dziecko na boku.
2. Wstrzykujemy domięśniowo glukagon, jest to zastrzyk ratujący życie.
3. Wzywamy pogotowie ratunkowe.
4. Kontaktujemy się z rodzicami dziecka.
5. Dopiero gdy dziecko odzyska przytomność (po podaniu **glukagonu** powinno odzyskać przytomność po kilkunastu minutach) i jeżeli dziecko będzie w dobrym kontakcie można mu podać węglowodany doustnie (sok, cola, tabl. glukozy).

U dzieci leczonych pompą:

1. Zatrzymaj pompę.
2. Potwierdź hipoglikemię.
3. Jeżeli dziecko jest przytomne podaj węglowodany proste.
4. Oczekaj 10-15 minut i zbadaj ponownie poziom glukozy we krwi, jeżeli nie ma poprawy podaj ponownie cukry proste.
5. Jeżeli objawy ustąpią i kontrolny pomiar glikemii wskazuje podnoszenie się stężenia glukozy, włóż pompę i podaj kanapkę lub inne węglowodany złożone.
6. Jeżeli dziecko jest nieprzytomne lub ma drgawki połóż je w pozycji bezpiecznej, podaj domięśniowo zastrzyk z glukagonu i wezwij karetkę pogotowia. Po epizodzie hipoglikemii nie zostawiaj dziecka samego! Dziecko nie może podejmować wysiłku fizycznego dopóki wszystkie objawy hipoglikemii nie ustąpią!

Objawy hiperglikemii:

1. Wzmoczone pragnienie, potrzeba częstego oddawania moczu.
2. Rozdrażnienie, zaburzenia koncentracji.
3. Złe samopoczucie, osłabienie, przygnębienie, apatia. Jeżeli do ww. objawów dołączą: ból głowy, ból brzucha, nudności i wymioty, ciężki oddech. może to świadczyć o **rozwoju kwasicy cukrzycowej. Należy wtedy bezzwłocznie: zbadać poziom glukozy i skontaktować się z rodzicami lub wezwać pogotowie.**

Zasady postępowania przy hiperglikemii:

1. Podajemy insulinę (tzw. dawka korekcyjna),
2. Uzupełniamy płyny (dziecko powinno dużo pić, przeciętnie 1litr w okresie 1,5-2 godz., najlepszym płynem jest niegazowana woda mineralna),

3. W razie stwierdzenia hiperglikemii dziecko nie powinno jeść, dopóki poziom glikemii nie obniży się.

Niezbędnik szkolny, czyli co uczeń z cukrzycą zawsze powinien mieć ze sobą w szkole:

1. Pen – „wstrzykiwacz” z insuliną.
2. Pompę insulinową, jeżeli jest leczone przy pomocy pompy.
3. Nakłuwacz z zestawem igieł.
4. Glukometr z zestawem pasków oraz gazików.
5. Plastikowy pojemnik na zużyte igły i paski.
6. Drugie śniadanie lub dodatkowe posiłki przeliczone na wymienniki np. przeznaczone na „zabezpieczenie” zajęć wychowania fizycznego w danym dniu.
7. Dodatkowe produkty – soczek owocowy, tabletki z glukozą w razie pojawienia się objawów hipoglikemii.
8. Telefon do rodziców.
9. Informację w postaci kartki lub bransoletki na rękę, która informuje, że dziecko choruje na cukrzycę.
10. Glukagon (zestaw w pomarańczowym pudełku), ratujący życie.

Szkolny kodeks praw dziecka z cukrzycą – każdemu dziecku z cukrzycą typu 1 należy zapewnić w szkole:

1. Możliwość zmierzenia poziomu glukozy na glukometrze w dowolnym momencie – także w trakcie trwania lekcji.
2. Możliwość podania insuliny.
3. Możliwość zmiany zestawu infuzyjnego w przypadku leczenia osobista pompą insulinową w odpowiednich warunkach zapewniających bezpieczeństwo i dyskrecję.
4. Właściwe leczenie niedocukrzenia zgodnie ze schematem ustalonym z pielęgniarką szkolną i rodzicami dziecka.
5. Możliwość spożycia posiłków o określonej godzinie, a jeśli istnieje taka potrzeba, nawet w trakcie trwania lekcji.
6. Możliwość zaspokojenia pragnienia oraz możliwość korzystania z toalety, także w czasie trwania zajęć lekcyjnych.
7. Możliwość uczestniczenia w pełnym zakresie w zajęciach wychowania fizycznego oraz różnych zajęciach pozaszkolnych, np. wycieczkach turystycznych, zielonych szkołach.

Dziecko z padaczką

Padaczką określamy skłonność do występowania nawracających, nie prowokowanych napadów. Napadem padaczkowym potocznie nazywamy napadowo występujące zaburzenia w funkcjonowaniu mózgu objawiające się widocznymi zaburzeniami, zwykle ruchowymi. Niekiedy jedynym widocznym objawem napadu są kilkusekundowe zaburzenia świadomości. Napady padaczkowe dzieli się na napady pierwotnie uogólnione oraz napady częściowe (zlokalizowane). Napady pierwotnie uogólnione.

Zasady postępowania w razie wystąpienia napadu:

1. Przede wszystkim zachować spokój.
2. Ułożyć chorego w bezpiecznym miejscu w pozycji bezpiecznej, na boku.
3. Zabezpieczyć chorego przed możliwością urazu w czasie napadu – zdjąć okulary, usunąć z ust ciała obce, podłożyć coś miękkiego pod głowę.
4. Asekurować w czasie napadu i pozostać z chorym do odzyskania pełnej świadomości.

Nie należy:

1. Podnosić dziecka.
2. Krępować jego ruchów.
3. Wkładać cegokolwiek między zęby lub do ust.

Pomoc lekarska jest potrzebna, jeżeli był to pierwszy napad w życiu lub napad trwał dłużej niż 10 minut albo jeśli po napadzie wystąpiła długo trwająca gorączka, sugerująca zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych.

Jeśli dzieciom chorym na padaczkę zdarzają się częste napady, dziecko powinno mieć zapewnioną opiekę w drodze do i ze szkoły.

Dziecko z zaburzeniami lękowymi

Jeśli nauczyciel zauważy powtarzające się zaburzenia lękowe powinien ten fakt zgłosić rodzicom ucznia oraz psychologowi szkolnemu.

Zasady postępowania z uczniem z zaburzeniami lękowymi:

- zapewnienie poczucia bezpieczeństwa w relacji uczeń- nauczyciel- klasa
- stosowanie pochwał nawet za małe osiągnięcia
- ograniczenie odpytywania na forum klasy
- normalizowanie reakcji lękowych i pokazywanie adaptacyjnej funkcji lęku
- uczenie techniki rozwiązywania problemów i radzenia sobie ze stresem
- otoczenie wsparciem psychologicznym

- regularne spotkania z rodzicem dziecka
- w przypadku nasilenia zaburzeń lękowych konieczność konsultacji u lekarza psychiatry

Depresja

Depresja jako choroba lub klinicznie rozpoznawany zespół depresyjny, to długotrwały, szkodliwy i poważny stan charakteryzujący się nadmiernym obniżeniem nastroju oraz innymi objawami psychicznymi i fizycznymi.

Objawy depresji u dzieci to:

- smutek,
- ograniczenie lub rezygnacja z zainteresowań i aktywności, które dotychczas sprawiały przyjemność,
- zmiany w zakresie aktywności psychoruchowej – spowolnienie lub pobudzenie,
- poczucie braku nadziei,
- poczucie braku sensu życia,
- niskie poczucie własnej wartości,
- nadmierne poczucie winy,
- poczucie bezradności,
- nawracające myśli o śmierci i samobójstwie,
- spadek energii,
- nadmierna męczliwość,
- zaburzenia koncentracji uwagi,
- wzrost lub spadek apetytu,
- zmiana wzorca snu (utrzymujące się przez pewien czas wyraźne trudności z zasypianiem lub wczesne wybudzanie się).
- niewłaściwa postawa ciała i wyraz twarzy.
- często występujące bóle brzucha, głowy, brak łaknienia, mimowolne moczenie,
- pojawienie się lęku separacyjnego

Zasady postępowania obowiązują takie same jak z dzieckiem z zaburzeniami lękowymi.

Dziecko z ADHD, czyli zespołem hiperkinetycznym

W pracy szkolnej uczniowie z ADHD wymagają od nauczycieli:

1. Poznania i zrozumienia specyficznych zachowań i emocji dziecka (tj. : brak koncentracji na szczegółach, trudności z utrzymaniem uwagi na zadaniach i grach, nie respektowanie podanych kolejno

instrukcji, kłopoty z dokończeniem zadań i wypełnianiem codziennych obowiązków, dezorganizacja, szybkie rozpraszenie się pod wpływem bodźców zewnętrznych, nadmierna ruchliwość i gadatliwość, przerywanie bądź wtrącanie się do rozmowy)

2. Akceptacji, pozytywnego wsparcia, nasilonej w stosunku do innych uczniów uwagi i zainteresowania.
3. Organizacji środowiska zewnętrznego w formie porządku i ograniczenia bodźców.
4. Stosowania wzmocnień (pochwał, nagród)
5. Skutecznego komunikowania (krótkie instrukcje, powtarzanie)
6. Konsekwencji w postępowaniu i ustalenia obowiązującego systemu norm i zasad.
7. Elastyczności pracy dającej możliwość dodatkowej aktywności i rozładowania emocji

Zasady postępowania z dzieckiem nadpobudliwym:

1. Konsekwencja w postępowaniu, stawianie jasnych granic, co dziecku wolno, a czego nie.
2. Należy wyznaczać niezbyt odległe działania, stosować krótkie komunikaty
3. Systematyczne przyzwyczajanie dziecka do finalizowania każdego rozpoczętego zadania.
4. Stała kontrola i przypominanie o obowiązkach oraz pomoc w ich realizacji.
5. Utrzymywać stałe kontakty z rodzicami.
6. Zachować spokój i rozsądek. Nie można pozwolić, aby niepokój i nadruchliwość dziecka udzieliły się nauczycielowi.
7. Oddziaływać na dziecko powoli, bez pośpiechu, głosem nieco stłumionym, jakby w zwolnionym tempie. Podawać krótkie, proste polecenia, zwracać uwagę hasłowo.
8. Po zajęciach wymagających wysiłku ruchowego należy zastosować ćwiczenia wyciszające.
9. Stworzyć dziecku uporządkowany świat (plan codziennych zajęć, normy i zasady postępowania, konsekwencje wypływające z ich łamania).
10. Uprzedzać przed sytuacją nową, nieznaną (np. wycieczka, spacer, konkurs).

Praca z dzieckiem nadpobudliwym w sali lekcyjnej

Miejsce pracy/ćwiczeń/zabaw dziecka:

- Powinno być pozbawione elementów, które mogą rozpraszać uwagę.
- Dziecko powinno siedzieć/pracować/ćwiczyć blisko nauczyciela,
- Nie powinno siedzieć/ćwiczyć/pracować przy oknie, ani przy samych drzwiach.
- Dzielenie pracy na etapy
- Stosujemy krótkie polecenia
- Planowanie kolejnych czynności ucznia
- Stosowanie systemu konsekwencji
- Pozytywne motywowanie w czasie pracy

Konsekwencja powinna być związana z określoną zasadą.

Powinna być:

- **szybka** -czyli powinna nastąpić zaraz po przewinieniu dziecka,
- **skuteczna** -czyli doprowadzona do końca,
- **sprawiedliwa** -czyli odpowiednia do przewinienia,
- **śluszną** -związaną z rzeczywistym przewinieniem dziecka,
- **sympatyczna** -wyrażona bez nienawiści,
- **słowna** –wyrażona słownie, nie cielesna.

Zaburzenia w odżywianiu

Niepokojące zachowania dziecka:

1. spożywanie zbyt małych -w stosunku do wieku
2. odmowa jedzenia
3. odruchy wymiotne, wymioty;
4. odmowa spożywania pokarmów urozmaiconych adekwatnie do wieku
5. lęk w porze posiłków, lęk przed połykaniem pokarmów stałych i/lub płynnych;
6. jedzenie posiłków w porach innych, niż pozostali domownicy, np. bardzo wcześnie rano lub późno wieczorem;
7. spożywanie posiłków w nadmiernych lub niewystarczających ilościach w stosunku do potrzeb wiekowych;

Kroki postępowania:

1. rozmowa z dzieckiem
2. poinformowanie rodzica o podejrzeniu zaburzeń w odżywianiu i konieczności wykonania badań diagnostycznych
3. konieczność wykonania przez rodzica badań psychologicznych
4. ścisła współpraca rodziców ze specjalistami pracującymi w szkole
5. wsparcie psychologiczne na terenie szkoły

Opracowano na podstawie publikacji: Ośrodka Rozwoju Edukacji, Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Zdrowia, Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania – „One są wśród nas”.

16. Procedura postępowania w przypadku zaistnienia myśli/próby samobójczej

1. Nauczyciel lub pracownik szkoły będący świadkiem próby samobójczej na terenie szkoły, jest zobowiązany do udzielenia pierwszej pomocy przedmedycznej uczniowi, wezwania pogotowia ratunkowego, poinformowania dyrektora szkoły oraz zabezpieczenie miejsca zdarzenia.
2. Dyrektor szkoły zapewnia dziecku bezpieczeństwo, poprzez stałą obecność osoby dorosłej oraz izolację ucznia od grupy rówieśniczej.
3. Dyrektor szkoły powiadamia rodziców ucznia, policję, organ prowadzący szkołę oraz kuratorium oświaty. Dyrektor szkoły powiadamia wyżej wymienione organy, jeśli pozyskał informacje o próbie samobójczej ucznia także poza terenem szkoły.
4. Dyrektor przekazuje ucznia rodzicom lub służbom ratunkowym.
5. Rodzic zobowiązany jest do dostarczenia pisemnej informacji o objęciu ucznia specjalistyczną pomocą i wsparciem.
6. Brak poprawy w funkcjonowaniu ucznia skutkuje wnioskiem do sądu o wgląd w sytuację rodziny.

17. Procedura postępowania w przypadku cyberprzemocy (rozpowszechnianie w mediach: internecie, za pomocą telefonu komórkowego, itp. treści poniżających, ośmieszających, straszenie, szantaż)

1. Ujawnienie przypadku cyberprzemocy. Zaistniała sytuacja zostaje zgłoszona dyrektorowi szkoły, pedagogowi/ psychologowi szkolnemu, wychowawcy.
2. W przypadku przyjęcia zgłoszenia od dziecka zostaje poinformowany rodzic. Ustalenie okoliczności zdarzenia, osób zaangażowanych w sytuację, zasięgu jaki przybrała. Specjalista informatyk zabezpiecza materiały związane z nadużyciem, kontaktuje się z administratorem sieci w celu zabezpieczenia lub usunięcia materiałów z sieci
3. Równolegle podejmowane są działania wobec sprawcy i ofiary przemocy, o ile sprawcami są uczniowie szkoły.
4. Uczeń, który padł ofiarą przemocy zostaje otoczony wsparciem psychologicznym na terenie szkoły, bądź - w przypadku poważnych szkód psychicznych rodzic otrzymuje informację o miejscu, w którym może uzyskać specjalistyczną pomoc.
5. Rodzic ucznia -ofiary cyberprzemocy zostaje poinformowany o możliwości złożenia zawiadomienia na policję oraz na jakich stronach internetowych może szukać wsparcia i pomocy. np. www.sieciaki.pl

6. Ze sprawcą cyberprzemocy zostaje przeprowadzona rozmowa przez pedagoga/ psychologa szkolnego. Sprawca przemocy zostaje poinformowany o konsekwencjach swojego działania, zgodnie z zapisami w Statucie.

18. Procedura postępowania w przypadku niedozwolonego użycia telefonu komórkowego lub innych urządzeń elektronicznych przez ucznia.

1. Zasady korzystania z telefonu komórkowego na terenie szkoły.
 - Podczas pobytu w szkole uczniów obowiązuje całkowity zakaz używania telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych (np.: mp3, mp4, gameboy, odtwarzacze CD), wyłączone urządzenia uczeń ma obowiązek przechowywać w swojej szafce szkolnej;
 - Za zniszczenie, zgubienie czy kradzież na terenie szkoły telefonu komórkowego szkoła nie ponosi odpowiedzialności.
2. Naruszenie przez ucznia zasad używania telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych na terenie szkoły wiąże się z czasowym odebraniem urządzenia.

19. Procedura w przypadku kradzieży na terenie szkoły.

1. Poinformować wychowawcę, pedagoga szkolnego, dyrektora szkoły.
2. W porozumieniu z w/w osobami wezwać Policję w zależności od rodzaju kradzieży.
3. W przypadku nieobecności pedagoga szkolnego wychowawca lub inny nauczyciel -świadek zdarzenia powinien sporządzić notatkę i przekazać pedagogowi.
4. Przeprowadzić rozmowę z osobą poszkodowaną, ewentualnie ze sprawcą kradzieży w dniu zajścia (nauczyciel- świadek zdarzenia)
5. Przeprowadzić rozmowę z członkami grupy, w której miało miejsce zdarzenie- poinformować o konsekwencjach łamania norm społecznych i prawnych.
6. Jeśli wiemy, kto jest sprawcą kradzieży przeprowadzić rozmowę ze sprawcą czynu z zachowaniem nietykalności osobistej ucznia.
7. Powiadomić rodzica osoby poszkodowanej.
8. Jeśli znamy sprawcę czynu również rodzica sprawcy czynu.
9. Zastosować wobec ucznia kary wynikające ze statutu szkoły.

20. Procedura w przypadku wyłudzenia lub zastraszenia na terenie szkoły.

1. Osoba interweniująca w trakcie lub po zdarzeniu powiadamia wychowawcę klasy, pedagoga/psychologa lub wicedyrektora/dyrektora szkoły.
2. W porozumieniu z w/w osobami wezwać rodziców ucznia poszkodowanego i sprawcy.
3. Przeprowadzić rozmowę z osobą poszkodowaną w obecności dyrektora, pedagoga, psychologa lub wychowawcy klasy oraz ze sprawcą czynu.
4. Spotkanie organizuje wychowawca.
5. Dyrektor po konsultacjach z rodzicami sprawcy informuje Policję, która w dalszej kolejności prowadzi postępowanie wyjaśniające.
6. Jeśli uczeń objęty jest dozorem kuratora sądowego pedagog informuje go o przypadkach zastraszania lub wyłudzenia przez ucznia.
7. Osoba poszkodowana, jeśli to jest konieczne otrzymuje pomoc psychologa lub pedagoga.
8. Wychowawca sporządza notatkę ze zdarzenia i przekazuje pedagogowi szkolnemu.
9. Zastosować wobec ucznia kary wynikające ze statutu szkoły.

21. Procedura w przypadku posiadania przez ucznia niebezpiecznego przedmiotu (nóż, scyzoryki, noże, szpikulce, lasery, gaz, straszaki broni palnej, pałki gumowe, kastety, żyłетки, duże metalowe sygnety z wystającymi elementami, przedmioty zagrażające zdrowiu i życiu uczniów itp.)

1. Zabezpieczyć przedmiot.
2. Poinformować wychowawcę, pedagoga szkolnego, dyrektora szkoły.
3. W uzasadnionych przypadkach dyrektor może wezwać Policję.
4. W przypadku nieobecności pedagoga szkolnego sporządzić notatkę i przekazać pedagogowi.
5. Przeprowadzić rozmowę z uczniem –posiadaczem przedmiotu w obecności pedagoga lub psychologa szkolnego.
6. Przeprowadzić rozmowę z członkami grupy, w której miało miejsce zdarzenie- poinformować o konsekwencjach łamania norm społecznych i prawnych.
7. Wezwać rodzica sprawcy.
8. Jeśli jest osoba poszkodowana wezwać w razie konieczności lekarza oraz rodzica osoby poszkodowanej.
9. Zastosować wobec ucznia konsekwencje wynikające ze Statutu szkoły.

10. Wychowawca sporządza notatkę z całego zdarzenia i przekazuje pedagogowi szkolnemu.

22. Procedura w przypadku zniszczenia mienia szkoły.

1. Każdy pracownik szkoły, który podejrzewa lub którego poinformowano, że uczeń dopuścił się zniszczenia mienia natychmiast reaguje i powiadamia wicedyrektora/dyrektora szkoły.
2. W miarę możliwości prowadzone są działania wyjaśniające, nauczyciel, pedagog, psycholog, wicedyrektor ustala okoliczności zdarzenia i prowadzone jest postępowanie wyjaśniające - konieczność sporządzenia notatki ze zdarzenia.
3. Wychowawca powiadamia rodziców sprawcy zniszczenia.
4. Zgodnie ze Statutem szkoły rodzice ucznia ponoszą odpowiedzialność finansową lub naprawiają szkodę we własnym zakresie.
5. Zastosować wobec ucznia kary wynikające ze Statutu szkoły.

23. Procedura w przypadku przyniesienia przez ucznia alkoholu do szkoły.

1. Należy zabezpieczyć alkohol.
2. Poinformować wychowawcę, pedagoga szkolnego, wicedyrektora, dyrektora szkoły.
3. W przypadku nieobecności pedagoga szkolnego wychowawca lub świadek zdarzenia sporządza notatkę i przekazuje pedagogowi.
4. Wezwać rodziców ucznia i przeprowadzić rozmowę - ustalenie kierunku oddziaływań wobec ucznia.
5. W razie konieczności powiadomić Policję.
6. Zastosować kary wobec ucznia w zgodzie ze statutem szkoły.

24. Procedura w przypadku przyścia ucznia do szkoły pod wpływem alkoholu lub spożywania alkoholu na terenie szkoły (budynek i teren wokół szkoły).

1. Odizolować ucznia od rówieśników - uczeń przebywa w gabinecie pielęgniarki lub u dyrektora.
2. Wezwać lekarza i policję w celu stwierdzenia stanu trzeźwości, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
3. Poinformować wychowawcę, pedagoga szkolnego, dyrektora szkoły.
4. Przeprowadzić rozmowę z uczniem (jeśli to możliwe).
5. Niezwłocznie wezwać rodziców ucznia do szkoły i przekazać ucznia rodzicom.

6. Lekarz w formie pisemnej potwierdza stan zdrowia ucznia i decyduje o wydaniu dziecka funkcjonariuszom Policji i przewiezienie do Policyjnej Izby Wyrzeźwień lub do najbliższej placówki zdrowia. Wychowawca lub inny nauczyciel - świadek zdarzenia jedzie z uczniem. O fakcie nadużycia alkoholu informuje się rodziców, (prawnych opiekunów) oraz sąd rodzinny, jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.
7. W przypadku nieobecności pedagoga szkolnego wychowawca, świadek zdarzenia sporządza notatkę i przekazuje ją pedagogowi szkolnemu.
8. Przeprowadzić rozmowę z uczniem i rodzicami po zdarzeniu- ustalenie kierunku oddziaływań wobec ucznia.
9. Zastosować kary wobec ucznia zgodnie z obowiązującym w szkole statutem.

25. Procedura w przypadku palenia papierosów przez ucznia na terenie szkoły.

1. Przeprowadzić rozmowę z uczniem palącym papierosy.
2. Poinformować wychowawcę, pedagoga szkolnego, wicedyrektora, dyrektora szkoły.
3. Wychowawca, nauczyciel sporządza notatkę ze zdarzenia i przekazuje pedagogowi.
4. Wychowawca informuje rodziców o zaistniałym zdarzeniu.
5. Zastosować kary wobec ucznia w zgodzie ze statutem szkoły.

26. Procedura w przypadku znalezienie narkotyku (akcesoriów), dopalaczy, środków psychoaktywnych na terenie szkoły.

1. Zabezpieczyć miejsce, gdzie znaleziono narkotyk lub inny środek psychoaktywny.
2. Poinformować dyrektora szkoły, wicedyrektora, pedagoga szkolnego, wychowawcę.
3. Dyrektor wzywa Policję w celu zabezpieczenia środka.
4. W przypadku nieobecności pedagoga szkolnego sporządzić notatkę i przekazać pedagogowi.
5. Zastosować kary wobec ucznia w zgodzie ze statutem szkoły

27. Procedura w przypadku zauważenia u ucznia narkotyku.

1. Odizolować ucznia od rówieśników – uczeń przebywa w pokoju pedagoga lub pielęgniarki szkolnej.
2. Poinformować wychowawcę, pedagoga, dyrektora szkoły.
3. Nauczyciel w obecności innej osoby (pedagog szkolny, dyrektor) ma prawo żądać, by uczeń przekazał substancję, pokazując zawartość swojej torby oraz kieszeni we własnej odzieży. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonywać czynności przeszukania odzieży ani teczeki ucznia- ta czynność jest zastrzeżona tylko dla Policji.

4. Nauczyciel próbuje ustalić, od kogo uczeń nabył substancję.
5. Należy zabezpieczyć u dyrektora znalezioną substancję.
6. Wezwać rodziców ucznia.
7. W porozumieniu z dyrektorem szkoły wezwać Policję.
8. Przeprowadzić rozmowę z uczniem i rodzicami po zdarzeniu- ustalenie kierunku działań wobec ucznia.
9. W przypadku nieobecności pedagoga szkolnego wychowawca sporządza notatkę i przekazuje pedagogowi.
10. Zastosować kary wobec ucznia w zgodzie ze statutem szkoły.
11. Obserwować zachowanie ucznia na terenie szkoły.

28. Procedura w przypadku stwierdzenia u ucznia objawów odurzenia narkotykami/lekami/innymi środkami psychoaktywnymi.

1. Zapewnić uczniowi opiekę pielęgniarki w gabinecie lekarskim, ewentualnie wezwać pogotowie (lekarz musi wystawić zaświadczenie o stanie zdrowia ucznia).
2. Pielęgniarka informuje wychowawcę, pedagoga szkolnego, wicedyrektora, dyrektora szkoły.
3. Wezwać rodziców ucznia.
4. W przypadku nieobecności pedagoga szkolnego sporządzić notatkę i przekazać pedagogowi.
5. Przeprowadzić rozmowę z uczniem i rodzicami po zdarzeniu- ustalenie kierunku działań wobec ucznia.
6. Domagać się przedstawienia przez rodziców wyników badań dziecka, współpracować z rodzicami w okresie leczenia dziecka.
7. Zastosować procedury wynikające ze Statutu szkoły.

29. Procedura w przypadku podejrzenia, że uczeń zażywa narkotyki.

1. Poinformować wychowawcę, pedagoga szkolnego, wicedyrektora, dyrektora szkoły.
2. Wezwać rodziców ucznia do szkoły.
3. Przeprowadzić rozmowę z uczniem i rodzicami - ustalenie kierunku działań wobec ucznia.
4. Domagać się przedstawienia przez rodziców wyników badań dziecka.
5. Obserwować zachowanie ucznia na terenie szkoły.
6. Po potwierdzeniu, że uczeń zażywa narkotyki zastosować kary wobec ucznia w zgodzie ze Statutem szkoły.

30. Procedura postępowania dyrektora szkoły w przypadku, gdy Policja dokonuje zatrzymania nieletniego sprawcy czynu karalnego przebywającego na zajęciach w szkole.

1. Funkcjonariusz Policji przedstawia dyrektorowi powód przybycia i okazuje legitymację służbową.
2. Dyrektor ma prawo zapisać dane osobowe policjanta oraz numer jego legitymacji służbowej, w celu sporządzenia własnej dokumentacji.
3. Policjant informuje dyrektora o przyczynie zatrzymania ucznia.
4. Pedagog szkolny sprowadza nieletniego do gabinetu dyrektora, gdzie policjant informuje wymienionego o przyczynach przybycia i czynnościach, jakie zostaną wykonane w związku ze sprawą, np. przesłuchanie, okazanie itp. O fakcie przesłuchania Policja informuje rodziców ucznia, zaś w przypadku niemożności przybycia rodziców w rozmowie z nieletnim uczestniczy przedstawiciel szkoły np. dyrektor szkoły, pedagog lub wychowawca.
5. Każda, dotycząca uczniów wizyta policjantów w szkole powinna być wcześniej zasygnalizowana dyrektorowi lub uzgodniona z innym pracownikiem szkoły.

31. Procedura w przypadku przestępstwa popełnionego przez nieletniego - sfalszowanie dokumentu, zmiana oceny na sprawdzianie, podrobienie podpisu rodzica, podrobienie legitymacji szkolnej.

1. Zabezpieczyć dowód rzeczowy.
2. Ustalić świadków zdarzenia, przeprowadzić rozmowę ze sprawcą czynu.
3. Poinformować wychowawcę, pedagoga szkolnego, wicedyrektora, dyrektora szkoły.
4. W przypadku nieobecności pedagoga szkolnego wychowawca sporządza notatkę i przekazuje pedagogowi.
5. Wezwać rodziców ucznia.
6. W razie konieczności dyrektor wzywa Policję.
7. Zastosować kary wobec ucznia – sprawcy czynu w zgodzie ze Statutem szkoły.

32. Procedura w przypadku podejrzenia o demoralizację.

1. Świadek demoralizacji przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy.
Wychowawca informuje o fakcie pedagoga/psychologa szkolnego i dyrektora szkoły.

2. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.
3. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub Policję (*specjalistę ds. nieletnich*).
4. Szkoła powiadamia sąd lub Policję, jeżeli wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, (*rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem, itp.*), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
5. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu postępowania karnego, szkoła jako instytucja jest obowiązana niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję.

33. Procedura postępowania w przypadku ewakuacji uczniów z budynku szkoły.

1. Decyzję o ewakuacji podejmuje dyrektor szkoły.
2. Niezwłocznie powiadamia wszystkich pracowników przebywających na terenie ewakuowanego odcinka.
3. W pierwszej kolejności ewakuowane są osoby z pomieszczeń zagrożonych.
4. W dalszej kolejności ewakuuje się osoby poczynając od najwyższej kondygnacji, ruch rozpoczynają osoby o ograniczonych zdolnościach poruszania się, strumień ruchu zamykają osoby sprawne fizycznie.
5. Ewakuacja odbywa się zgodnie z opracowaną instrukcją organizacji i przebiegu ewakuacji.
6. Pomieszczenia na parterze w szczególnych przypadkach mogą być opuszczane przez okna.
7. Nauczyciel porządkuje grupę w ten sposób, by bezpośrednio za nim były osoby najsłabsze fizycznie, grupę zamykają uczniowie, którzy mogą w razie potrzeby wesprzeć najsłabszych uczniów.
8. Nie należy bez potrzeby otwierać okien i drzwi.
9. Pomieszczenia otwierane nie mogą być zamykane na klucz. Po zakończeniu ewakuacji nauczyciel

sprawdza listę obecności. W razie podejrzenia, że ktoś mógłby zostać w strefie zagrożonej należy powiadomić służby ratownicze.

Szczegółowa instrukcja dotycząca ewakuacji.

*** III piętro**

specjaliści z sali 30 – pomagają nauczycielom z sali 32

psycholog z sali 38 – sala 33 i 34

pedagog z sali 38 - sala 35 i 36

*** II piętro**

pielęgniarka szkolna zabiera zestaw do udzielania pierwszej pomocy i pomaga nauczycielom przy ewakuacji uczniów z II piętra (sala 24 i 25). Jeżeli w gabinecie lekarskim znajduje się osoba o ograniczonej zdolności poruszania się, to pielęgniarka zajmuje się w pierwszej kolejności ewakuacją tej osoby.

specjaliści z sali 21 - pomagają nauczycielom z sal 22 i 23

specjaliści z sali 29 – sala 26, 27, 28

*** I piętro**

specjaliści z sali 19 - pomagają nauczycielom z sali 14

specjaliści z sali 10 – sala 11,12

gabinet nr 16 – sala 15 i 18

* parter- psycholog, pedagog - pomagają nauczycielom z sal na parterze

* poziom -1 – specjaliści ewakuują swoich podopiecznych lub pomagają innym nauczycielom

Droga ewakuacji:

- Klatką schodową nr 3 opuszczają budynek szkolny uczniowie i nauczyciele przebywający w chwili ogłoszenia ewakuacji w salach : III piętro – 30, 31, 32, 33, II piętro - 20, 21, 22, 23, 24, I piętro - 10, 11, 12, 14 oraz w sali gimnastycznej i udają się wyjściem przy sali gimnastycznej na duży dziedziniec a stamtąd na płytę boiska szkolnego.
- Klatką schodową nr 4 opuszczają budynek szkolny uczniowie i nauczyciele przebywający w chwili ogłoszenia ewakuacji w salach : III piętro – 34,35,36,38, II piętro – 25,26,27,28,29 , I piętro – 15, 16, 17, 18, 19, parter – 9 i 9A wychodzą na mały dziedziniec (od strony ulicy Drewnianej).
- Klatką schodową nr 1 opuszczają budynek szkolny uczniowie i nauczyciele przebywający w chwili ogłoszenia ewakuacji w salach 1,2,3,5,6,7,8 i udają się na teren boiska szkolnego.
- Klatką schodową nr 2 opuszczają budynek szkolny uczniowie i nauczyciele przebywający w chwili ogłoszenia ewakuacji w szatni przy szafkach, windzie, rozbieralniach w-fu, stolówce, sali rehabilitacyjnej , sali SI i wychodzą na teren boiska szkolnego.

- Do ewakuacji uczniów niepełnosprawnych nie używa się platform. Jedynym przypadkiem, w którym zaleca się użycie platform jest parter budynku-klatka od strony ul. Dobrej.

Pracownicy obsługi wspierają nauczycieli w ewakuacji osób niepełnosprawnych.

Jeżeli alarm zostanie ogłoszony w czasie przerwy uczniowie zatrzymują się przy salach, przy których się znajdują, ustawiają się w parach i wykonują polecenia nauczycieli dyżurujących.

Nauczyciele z pokoju nauczycielskiego udają się pod sale, w których powinni mieć lekcje na następnej godzinie, zaś ci którzy nie mają kolejnej lekcji udają się na III piętro i pomagają przy ewakuacji, jeśli III piętro takiej pomocy nie wymaga schodzą na niższy poziom.

Jeżeli pojawia się niebezpieczeństwo na drodze ewakuacyjnej ewakuacja odbywa się inną drogą.

34. Procedura postępowania w sytuacji zagrożenia pożarem.

1. Środki i sposoby ogłaszania alarmu do ewakuacji.

Alarm do ewakuacji ogłasza Dyrektor Szkoły. Na jego polecenie pracownik obsługi uruchamia dzwonek elektryczny. Szkoła zawiadamia odpowiednie służby.

Alarm rozpoczyna się uruchomieniem sygnalizatorów akustyczno-optycznych na korytarzach szkolnych. W przypadku braku prądu sygnał może być ogłoszony za pomocą dzwonka ręcznego, gwizdka z jednoczesnym komunikatem słownym „**EWAKUACJA, POŻAR**”.

2. Po usłyszeniu sygnału alarmowego nauczyciel prowadzący zajęcia rozpoczyna ewakuację zgodnie z ustaloną instrukcją.

Tylko w wypadku, gdy nastąpiło bezpośrednie zagrożenie życia, nauczyciel podejmuje decyzję o ewakuacji, nie czekając na ogłoszenie alarmu. Powinien wtedy:

- okrzykiem zaalarmować otoczenie,
- opuścić budynek poruszając się zgodnie z kierunkiem ewakuacji,
- opuszczając budynek powiadomić o zdarzeniu przełożonego.

3. Zachowanie się pracowników szkoły podczas ewakuacji.

Pracownicy w czasie prowadzenia akcji ratowniczo – gaśniczej powinni:

- informować spokojnym głosem o kierunku wyjścia z obiektu,
- wzywać do zachowania spokoju,
- otoczyć opieką nad osobami niepełnosprawnymi, poszkodowanymi,
- pracownicy obsługi natychmiast otwierają wszystkie zamknięte wyjścia ewakuacyjne.
- nauczyciel wychowania fizycznego otwiera drzwi ewakuacyjne prowadzące bezpośrednio z sali gimnastycznej na teren boiska.

Po ogłoszeniu ewakuacji nauczyciel wykonuje następujące czynności:

- wydaje krótkie, czytelne polecenia: „ustawiamy się w pary, poruszamy się po prawej stronie”
- podaje, którą klatkę schodową odbywa się ewakuacja,
- informuje, gdzie znajduje się miejsce zbiórki w I etapie edukacji (boisko szkolne)
- zamyka okna,
- opuszcza salę jako ostatni,
- nie zamyka sali, klucz pozostawia w drzwiach,
- jeśli droga ewakuacyjna jest zadymiona, należy trzymać się prawej strony ściany w pozycji pochylonej,
- na miejscu zbiórki nauczyciel sprawdza liczebny stan podopiecznych.
- następnie sprawdza stan zdrowia swoich uczniów. Wszystkich poszkodowanych należy traktować jako ofiary zdarzenia i udzielić im pomocy.
- osoby sprawdzające obecność podchodzą do dyrektora i przekazują informację o stanie i liczebności osób ewakuowanych.
- po zakończeniu ewakuacji rodzice otrzymują informację o zaistniałym zdarzeniu.

4. Zadania konkretnych pracowników szkoły:

- nauczyciele wspomagający zajmują się uczniami niepełnosprawnymi.
- każda z osób pracująca indywidualnie z dzieckiem na danym piętrze powinna w miarę możliwości pomagać nauczycielom przy ewakuacji uczniów z danej kondygnacji.

5. Kolejność ewakuacji osób z ograniczoną zdolnością poruszania.

W pierwszej kolejności ewakuuje się uczniów niepełnosprawnych z III piętra, a w dalszej kolejności z II i I piętra oraz parteru.

Pracownicy obsługi z danego piętra po zakończeniu ewakuacji uczniów niepełnosprawnych ze swojej kondygnacji alarmują o tym pracownika pedagogicznego znajdującego się na niższym poziomie.

Uczniowie niepełnosprawni z kondygnacji III i II znoszeni są do poziomu wyjścia ewakuacyjnego, potem na miejsce zbiórki.

Uczniowie niepełnosprawni z kondygnacji I znoszeni są na poziom parteru i potem do miejsca zbiórki.

Do ewakuacji uczniów niepełnosprawnych nie można używać ani wind ani platform.

35. Procedura postępowania w przypadku uzyskania informacji o podłożeniu bomby

1. Osoba, która przyjęła zgłoszenie o podłożeniu ładunku wybuchowego lub ujawniła przedmiot niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie

dla osób i mienia, niezwłocznie powiadamia o tym dyrektora szkoły, a w czasie jego nieobecności osobę przez niego upoważnioną.

2. Dyrektor szkoły lub osoba przez niego upoważniona zawiadamia Policję i zarządza ewakuację.
3. Sygnałem ewakuacyjnym jest jeden ciągły, długi (ok. 2 minut) dzwonek.
4. W przypadku ogłoszenia ewakuacji dyrektor poleca użytkownikom pomieszczeń zabrać ze sobą rzeczy osobiste, z którymi przybyli do obiektu i mieć je stale przy sobie np.: torebki, nesesery, plecaki oraz nakrycia wierzchnie.
5. Nauczyciele odprowadzają uczniów w bezpieczne miejsce - poza teren szkoły do SP nr 34 i pozostają z nimi do czasu sprawdzenia przez Policję, czy bomba została podłożona.
6. Po uzyskaniu zgody lub na polecenie Policji, dyrektor zarządza powrót nauczycieli i uczniów do szkoły lub zwolnienie ich z pracy i zajęć.
7. Rodzice odbierają uczniów.
8. Dyrektor szkoły informuje organ prowadzący i organ sprawujący nadzór pedagogiczny o zdarzeniu i podjętych działaniach. Niezwłocznie po zawiadomieniu policji - telefonicznie. Pisemnie w ciągu kilku dni od zdarzenia.

36. Procedura znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych i innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów.

1. Nauczyciel uniemożliwia dostęp osób postronnych do znalezionych materiałów.
2. Powiadamia dyrektora szkoły.
3. Dyrektor celem zapewnienia bezpieczeństwa przebywającym na terenie szkoły ogłasza ewakuację szkoły zgodnie z opracowaną procedurą.
4. Dyrektor powiadamia służby ratownicze (straż pożarną, policję) i organ prowadzący.

37. Procedura postępowania w przypadku otrzymania podejrzanej przesyłki

Po czym poznać podejrzaną przesyłkę?

1. Stempel pocztowy lub nazwisko nadawcy wskazuje, że przesyłka pochodzi z innego miejsca lub innego nadawcy, niż oczekiwano.
2. Brakuje nadawcy.
3. Przesyłka jest uszkodzona. Na kopercie lub paczce są nakłucia, nacięcia, plamy.
4. Z opakowania wysypuje się proszek lub wycieka substancja.
5. Przesyłka wydziela dziwny zapach (szczególnie uważać na zapach migdałów lub marcepana).

6. Z przesyłki wydobywają się podejrzane dźwięki.
7. Na przesyłce znajdują się odręczne napisy w podejrzanym stylu.
8. Jest podejrzenie ciężka do wymiarów („bomby listowe” ważą powyżej 50 g).
9. Namacalnie wyczuwane są kable / przewody, proszek, granulki lub substancja galaretowata.

Do czasu przyjazdu służb postępuj zgodnie z następującymi zaleceniami:

1. Nie otwieraj, nie przenoś i nie rzucaj przesyłki.
2. Zabezpiecz miejsce/ pomieszczenie przed innymi osobami.
3. Sporządź listę osób mających kontakt z przesyłką.
4. Uruchom wewnętrzne procedury: zawiadom Dyrektora szkoły.
5. Decyzję o ewakuacji podejmuje Dyrektor szkoły.
6. Pozostań do dyspozycji służb, udzielając im niezbędnych informacji.
7. Postępuj zgodnie z instrukcjami wezwanych służb.

Zachowaj ostrożność! Podejrzana przesyłka może zawierać niebezpieczny materiał wybuchowy, biologiczny, chemiczny lub radiacyjny!

Jeśli przesyłka została otwarta, pamiętaj o zasadach ostrożności:

1. Nie naruszaj jej zawartości (nie rozsypuj, nie przenoś, nie dotykaj).
2. Zamknij okna, wyłącz urządzenia wentylacyjne i klimatyzacyjne.
3. O ile to możliwe, przykryj nieznana substancję folią lub innym materiałem, w sposób uniemożliwiający rozprzestrzenianie się.
4. Opuść pomieszczenie i zamknij drzwi.
5. Umyj dokładnie ręce.
6. Odizoluj osoby, które miały kontakt z otwartą przesyłką.

38. Procedura postępowania w przypadku ataku terrorystycznego, wtargnięcia napastnika na teren szkoły

1. **Sygnal alarmowy w sytuacji wtargnięcia na teren szkoły – Czerwony wykrzyknik na monitorach komputera.**
2. Decyzję o ogłoszeniu sygnału alarmowego lub komunikatu ostrzegawczego, w przypadku ujawnienia zagrożenia wynikającego z wtargnięcia uzbrojonego napastnika na teren placówki, podejmuje każdy wówczas gdy: takie zagrożenie zauważy, będzie miał podejrzenie, że takie zagrożenie może za chwilę wystąpić lub taką informację o zagrożeniu otrzymał.
3. Każda osoba, która zauważy zagrożenie zawiadamia odpowiednie służby.
3. Jeśli to możliwe, należy uciekać z zagrożonego rejonu drogą ewakuacji, poza rejon zagrożenia. Zostawiamy wszystkie swoje rzeczy, w miejscu, gdzie się znajdują. Ewakuujemy się blisko ściany, nie

wychodzimy na otwartą przestrzeń. Po drogach ewakuacyjnych poruszamy się szybko, unikamy blokowania ruchu, zatrzymywania się, czy też gwałtownego napierania na poruszających się z przodu.

Podczas ewakuacji:

1. Zachowaj ciszę, spokój, rozwagę.
2. Udzielaj pierwszej pomocy w miejscu bezpiecznym, jedynie wtedy, gdy nie ma to wpływu na twoje bezpieczeństwo.
3. Ostrzegaj o niebezpieczeństwie.
4. W przypadku opadów deszczu, śniegu lub panującego zimna, przeprowadź dzieci i młodzież do innego, wcześniej ustalonego obiektu.

Jeżeli bezpieczna ewakuacja nie jest możliwa:

1. Zamknij drzwi.
2. Zastaw drzwi ciężkim sprzętem, meblem, ławkami.
3. Wyłącz wszystkie światła.
4. Wycisz wszystkie urządzenia elektroniczne. Jeśli możesz, powiadom służby, informuj na bieżąco o sytuacji, nie wyłączaj telefonu, ale wycisz go.
5. Połóż się na podłodze z dala od drzwi i okien.

Wtargnięcie napastników do obiektu.

1. Poddaj się woli napastników – wykonuj ściśle ich polecenia.
2. Staraj się zwrócić uwagę napastników na fakt, że mają do czynienia z ludźmi (personifikowanie siebie i innych – zwracaj się do uczniów po imieniu – zwiększa szansę ich przetrwania).
3. Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów z jakimś poleceniem.
4. Zapamiętaj szczegóły dotyczące porywaczy i otoczenia – informacje te mogą okazać się cenne dla służb ratowniczych.
5. Staraj się uspokoić dzieci i młodzież – zapanuj w miarę możliwości nad własnymi emocjami.
6. Dopóki nie zostanie wydane polecenie wyjścia: nie pozwól dzieciom i młodzieży wychodzić z pomieszczenia oraz wyglądać – przez drzwi i okna, nakaz uczniom położyć się na podłodze.
7. W chwili podjęcia działań zmierzających do uwolnienia, wykonuj polecenia grupy antyterrorystycznej.

Podczas działań służb ratowniczych:

1. Bądź przygotowany na surowe traktowanie przez Policję. Dopóki nie zostaniesz zidentyfikowany, jesteś dla nich potencjalnym terrorystą.
2. Zachowuj ciszę.
3. Jeżeli nie jesteś pewien, że to służby ratownicze, nie otwieraj drzwi, służby zrobią to same.
4. Stosuj się do wszystkich poleceń służb.
5. Nie trzymaj nic w rękach.
6. Nie zadawaj pytań podczas ewakuacji.

7. Unikaj gwałtownych ruchów, alarmujących gestów.
8. Poddaj się kontroli bezpieczeństwa.
9. Jeżeli posiadasz istotne informacje o napastnikach lub ofiarach, przekaz je służbom ratowniczym.
10. **Nauczycielu – po zakończeniu akcji:**

- sprawdź obecność uczniów w celu upewnienia się, czy wszyscy opuścili budynek, o braku któregośkolwiek dziecka poinformuj Policję,
- nie pozwól żadnemu z dzieci samodzielnie wrócić do domu,
- prowadź ewidencję dzieci odbieranych przez rodziców/osoby upoważnione.

39. Procedura postępowania w przypadku użycia broni palnej na terenie szkoły.

Nauczycielu! W sytuacji bezpośredniego kontaktu z napastnikiem:

1. Nakaz uczniom położyć się na podłodze.
2. Staraj się uspokoić uczniów.
3. Dopilnuj, aby uczniowie nie odwracali się tyłem do napastników w przypadku polecenia przemieszczania się.
4. Jeżeli terroryści wydają polecenia, dopilnuj, aby uczniowie wykonywali je spokojnie – gwałtowny ruch może zwiększyć agresję napastników.
5. O ile to możliwe zadzwoń pod numer alarmowy **-112**

UWAGA! Nie rozłączaj się i staraj się, jeśli to możliwe, na bieżąco relacjonować sytuację.

Po opanowaniu sytuacji:

- upewnij się o liczbie osób poszkodowanych i sprawdź, czy strzały z broni palnej nie spowodowały innego zagrożenia (np. pożaru),
- zadzwoń lub wyznacz osobę, która zadzwoni pod jeden z numerów alarmowych
- udziel pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym,
- w przypadku, gdy ostrzał spowodował inne zagrożenie podejmij odpowiednie do sytuacji działania.

40. Procedura postępowania w przypadku zagrożenia bombowego

Symptomy wystąpienia zagrożenia:

Podstawową cechą terroryzmu jest to, iż nie ma wyraźnych znaków ostrzegawczych o możliwości wystąpienia zamachu lub są one trudno dostrzegalne.

1. Zainteresowania i uwagi wymagają:

- rzucające się w oczy lub po prostu nietypowe zachowania osób, pozostawione bez opieki przedmioty typu teczki, paczki itp., osoby wyglądające na obcokrajowców, osoby ubrane nietypowo do występującej pory roku
 - samochody, a w szczególności furgonetki, parkujące w nietypowych miejscach (miejscach organizowania imprez i uroczystości).
2. Należy jednak pamiętać, że terrorysta nie zawsze musi być odmiennej narodowości i wyróżniać się z tłumu szczególnym wyglądem.
 3. O swoich spostrzeżeniach poinformuj dyrektora szkoły, dyrektor powiadamia odpowiednie służby: Straż Miejską lub policję.

41. Procedura postępowania w przypadku zabójstwa/samobójstwa

1. Natychmiast o zdarzeniu powiadomić dyrektora/wicedyrektora szkoły.
2. Dyrektor/wicedyrektor powiadamia Policję, pogotowie ratunkowe i przełożonych.
3. Pedagog powiadamia Poradnię Psychologiczną – Pedagogiczną i organizuje we współpracy pomoc psychologiczną uczniom i nauczycielom.
4. Dyrektor/wicedyrektor zabezpiecza miejsce zdarzenia do czasu przybycia policji.
5. Nie należy udzielać informacji mediom, dopóki o śmierci nie powiadomi się najbliższej rodziny.
6. Dyrektor wyznacza osobę do jak najszybszego powiadomienia najbliższej rodziny o śmierci dziecka. Należy zrobić to twarzą w twarz, unikać telefonu lub poczty.
7. Dyrektor w miarę możliwości organizuje pomoc i wsparcie rodzinie zmarłego, w razie potrzeby należy powiadomić pogotowie ratunkowe.
8. Dyrektor organizuje pracę szkoły w ten sposób, aby możliwy był proces interwencji kryzysowej – udzielenie wsparcia psychologicznego uczniom, pomoc w odreagowaniu traumatycznych przeżyć.
9. Należy stosować procedury kontaktowania się z mediami.

42. Procedura kontaktowania się z mediami w sytuacjach kryzysowych

Sytuacja kryzysowa jest skrajnym odejściem od normy, jest sensacją, którą to media są bardzo zainteresowane. Nie można ich lekceważyć, bo mają duży zasięg i dużą wiarygodność. Image szkoły/placówki jest przez to poważnie zagrożone.

1. Dyrektor sam kontaktuje się z mediami lub wyznacza osobę do kontaktu z mediami.
2. Nikt, poza wskazaną osobą, z członków rady pedagogicznej ani z pracowników szkoły nie udziela wywiadów.
3. Osoba kontaktująca się z mediami stosuje się do następujących wskazówek:

- Mów pierwszy o złych wiadomościach.
- Bądź absolutnie pewien faktów i stwierdzeń, które podajesz.
- Bezwzględnie zachowaj spójność przekazu, logikę i konsekwencję.
- Nie upubliczniaj informacji dotyczących bezpieczeństwa, objętych tajemnicą.
- Analizuj dane.
- Nie snuj spekulacji, podejrzeń i nie stawiaj hipotez.
- Reaguj błyskawicznie i zdecydowanie na plotki dementując je i wykazując ich fałsz lub głupotę.
- Trzymaj nerwy na wodzy i nie licz na wyrozumiałość żądających wyjaśnień lub oczekujących informacji.
- Pokazuj, że dyrektor szkoły kontroluje sytuację i ma wizję wybrnięcia z niej.
- Nie ujawniaj nazwisk ofiar zanim nie dowie się o tym rodzina.
- Zawsze wyrażaj troskę z powodu strat, cierpień, ofiar, zniszczeń, nawet gdyby były nieuniknione i najbardziej uzasadnione.

Wdrożenie procedur

1. Zapoznanie rodziców na zebraniach.
2. Zapoznanie uczniów na lekcjach wychowawczych.
3. Umieszczenie na stronie internetowej szkoły.
4. Monitorowanie prawidłowej realizacji procedur przez dyrekcję szkoły.

